

Mikrostrukture jugoslavenskoga socijalizma: Hrvatska 1970–1990.

ISTRAŽIVAČKI PROJEKT

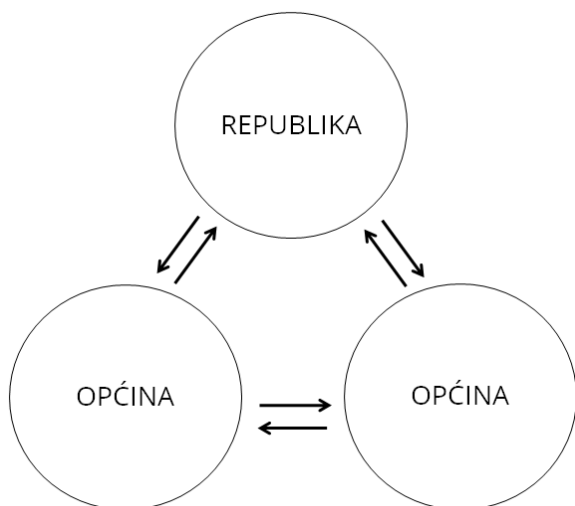
Sedamdesete i osamdesete godine vrijeme su u potpunosti oblikovanoga socijalističkog sustava u kojem je samoupravljanje primijenjeno na svim razinama i u kojemu se razvija ideja slobodno udruženoga rada s namjerom odumiranja države i prepuštanja njezinih ovlasti samoupravnim zajednicama i organizacijama. Očekivano je bilo aktiviranje radnih ljudi i građana kroz neposredne i posredne oblike socijalističke demokracije, od referendumata i zbora građana do delegata u tijelima udruženoga rada i skupštinama društveno-političke zajednice. Primjena samoupravljanja značila je ne samo deetatizaciju, već i decentralizaciju, odnosno jačanje nižih razina vlasti ispod savezne i republičke, dakle mjesne zajednice, općine i zajednice općina. Općina je u Ustavu iz 1963. opisana kao osnovna društveno-politička zajednica, a 1974. postaje samoupravna i osnovna društveno-politička zajednica utemeljena na vlasti i samoupravljanju radničke klase i svih radnih ljudi. Bila je zamišljena kao mala zajednica u kojoj se na mikrorazini aktiviraju sve poluge društvenog i društveno-političkog ustroja.

Prema ustavnim i zakonskim rješenjima u općini se stvaraju uvjeti za život i rad te za zadovoljavanje materijalnih, socijalnih, kulturnih i drugih zajedničkih potreba. Udruživanje u zajednice općina predviđeno je Ustavom iz 1974. te će se u Hrvatskoj razviti devet regionalnih središta.

Osnovni znanstveni cilj projekta je istraživanjem društvenih odnosa i struktura u odabranim općinama dati odgovore na pitanja o funkcioniranju kasnoga samoupravnog socijalizma. Pozornost će biti usmjerena na ulogu građana kao samoupravljača u mjesnim zajednicama, zaštitu samoupravnih prava i društvenoga vlasništva, javnu i državnu sigurnost, lokalne medije koji stvaraju sliku o zajednici, položaj organizacija udruženog rada između ekonomije i politike, kulturno stvaralaštvo i kulturnu politiku u samoupravnim interesnim zajednicama, ulogu žene i ženskoga aktivizma te na položaj i utjecaj boraca i njihove veteranske organizacije.

Projekt čini niz povezanih primjera studija slučaja. Svaka se podtema istraživanja smješta u dvije općine s mogućnošću širenja usporedbe na širi hrvatski i jugoslavenski prostor. Takav horizontalan međuopćinski komparativni pristup dopunjuje se vertikalnim u smjeru republike, kako iz smjera skupštine općine tako i iz općinskih podružnica društveno-političkih organizacija. Poredbena analiza studija slučaja daje uvid u proceduru donošenja i različitu dosljednost u primjeni odluka, ovisno o svakodnevnim lokalnim prilikama smještenim između intervencije viših i nižih političkih vlasti te načela samoupravljanja. Pokazat će se splet međudnosa koji mogu odudarati od proklamiranih ideala i svjedoče o položaju moći, društvenoj umreženosti, stanju zajamčenih prava i sloboda, nadzoru i udovoljavanju različitim interesima.

Metodološka historiografska polazišta čini perspektiva društvene, kulturne, političke i ekonomske povijesti, povijesti svakodnevice i povijesti mentaliteta te povezivanje pogleda odozdo i odozgo, horizontalne i vertikalne komunikacije, odnosno mikropovijesti s makropovijesnim okvirom.

Voditelj projekta

izv. prof. dr. sc. IGOR DUDA
Filozofski fakultet u Puli i CKPIS
<https://ffpu.unipu.hr/ffpu/igor.duda>

Suradnici

doc. dr. sc. CHIARA BONFIGLIOLI
Sveučilišni koledž u Corku

ANITA BUHIN, doktorandica
Europski sveučilišni institut (EUI), Firenca

TINA FILIPOVIĆ, doktorandica
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

izv. prof. dr. sc. MAGDALENA NAJBAR-AGIČIĆ
Sveučilište Sjever

izv. prof. dr. sc. CHRISTIAN AXBOE NIELSEN
Sveučilište u Aarhusu

SAŠA VEJZAGIĆ, doktorand
Europski sveučilišni institut (EUI), Firenca

Konzultant

prof. dr. sc. ULF BRUNNBAUER
Leibnizov Institut za studije istočne i
jugoistočne Europe (IOS), Regensburg

Trajanje projekta

9. studenog 2018. – 8. studenog 2022.

Financiranje

Hrvatska zaklada za znanost
(HRZZ IP-01-2018-5394)

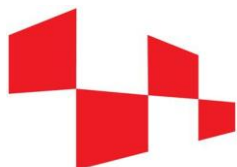
Ustanova

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Centar za kulturološka i povijesna
istraživanja socijalizma (CKPIS)

Mrežne stranice

<https://ckpis.unipu.hr/ckpis/mikrosocijalizam>

Rezultati će biti objavljeni kao znanstvena monografija, zbornik radova i još dvadesetak izvornih znanstvenih radova. Članovi projektneog tima tijekom četiri godine održat će tridesetak izlaganja na znanstvenim skupovima. Planirana su predstavljanja projekta i njegovih rezultata, znanstveni skup u Puli 2022. i druga događanja.

hrzz
Hrvatska zaklada
za znanost

